

§ 235**Sote-uudistuksen valmistelun aloittaminen Varsinais-Suomessa**

Valmistelija: Turun kaupungin valmistelu sekä kaupunginjohtaja Eero Vainio

Varsinais-Suomen Marinin hallituksen kauteen sidottua sote-uudistuksen esi-valmistelua on toteutettu vuodesta 2020 alkaen kansallisten ohjeiden mukaisesti kahdella valtion rahoittamalla hankkeella. Hankkeiden valmistelu on toteutettu kuntien ja sote-kuntayhtymien päätöksellä hajautetulla mallilla siten, että sote-rakennemuutoshankkeen hallinnointivastuu on annettu Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirille. Tulevaisuuden sote-keskushankkeen hallinnoinnista vastaa puolestaan Turun kaupunki. Molemmat hankkeet on sisällytetty osaksi laajempaa ja lakisääteisesti tehtävää Varsinais-Suomen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämissuunnitelman toimeenpanoa. Varsinais-Suomessa ei ole ollut toistaiseksi käynnissä sellaista sosiaali- ja terveydenhuollon uudistamisen valmistelua, jolla varauduttaisiin hyvinvointialueen perustamiseen. Hankkeissa mukana olevat työntekijät työskentelevät verkostomaisesti omissa emo-organisaatioissaan ja tästä syystä hankkeiden toimeenpanoon ei ole perustettu omaa erillistä muutosorganisaatiota. Molempien hankkeiden yhteinen koordinoituvastuu on ollut Turun kaupungin muutosjohtajalla (nykyisin järjestämisjohtaja). Molemmilla hankkeilla on yhteinen ohjausryhmä, jossa on edustettuina kuntien sote-johtajat, erityishuoltopiirin ja sairaanhoitopiirin johtavia viranhaltijoita sekä Varsinais-Suomen sosiaalialan kehittämiskeskukseen, perusterveydenhuollon yksikön ja järjestöjen edustus. Lisäksi Varsinais-Suomen kuntajohtajat ovat kokoontuneet säännöllisesti linjaamaan asioita. Varsinais-Suomen liittoon on perustettu soten poliittinen seuranta-ryhmä.

Kansallisen sote-uudistuksen aikataulu on kireä ja Varsinais-Suomessa pelkästään valtion rahoitamiin sote-hankkeisiin perustuva valmistelumalli synnyttää sotessa toimeenpanoriskejä. Lähtökodit yhtenäisen alueellisen sote-järjestäjäorganisaation perustamiseen ovat Varsinais-Suomessa sote-järjestelmän hajanaisuuden ja alueen koon takia muuta maata vaikeammat.

Sote-uudistuksen valmistelun periaatteet Varsinais-Suomessa

Varsinais-Suomen kunnat ja sairaanhoitopiiri ovat käyneet keväällä 2021 tunnustelevia yhteisiä keskusteluja siitä, pitäisikö Varsinais-Suomessa muuttaa soten vapaaehtoisen valmistelun sisältöä siten, että valmistelun toimeenpanossa varaudutaan myös mahdollisen hyvinvointialueen perustamiseen. Samalla on pohdittu, onko valmistelun organisointimallia kireän aikataulun takia syytä tiivistää.

Varsinais-Suomen kuntajohtajat ovat käsitelleet soten valmistelumallin muuttamista 1.4.2021, 16.4.2021 ja 3.6.2021 kokouksissa.

Kuntajohtajakokouksessa sote-uudistuksen organisoinnin lähtökohdiksi on esitetty Varsinais-Suomessa seuraavat asiat:

1. Varsinais-Suomessa sote-uudistuksen valmistelun hallinnollinen tuki tulee Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiriltä
2. Valmistelu toteutetaan yhteistyössä soten- ja pelastustoimen järjestämistä vastuussa olevien organisaatioiden kesken
3. Väliaikainen valmistelutoimielin (VATE) perustetaan ja se aloittaa toimintansa perustamisensa jälkeen. Juridisesti toimivaltainen se on sote-uudistuksen lainsäädännön voimaantulon ja VATE:n asettamispäätöksen jälkeen. Vaten työskentely on hallitusmainen.
4. Sote-valmisteluun perustetaan poliittinen seurantaryhmä
5. Sote-valmistelun perustetaan muutosorganisaatio, joka vastaa operatiivisesti sote-uudistuksen valmistelusta VATE:n alaisuudessa.
6. Sote-uudistuksen kaikissa valmisteluvaiheissa kuntajohtajakokous toimii neuvoantavana elimenä ja sote-johtajakokous seurantaryhmänä
7. Yhteistyöryhmät perustetaan seuraavasti: järjestöyhteistyöryhmä, yritysyhteistyöryhmä. Lisäksi perustetaan yhteistoimintaryhmä
8. Kaksikielisyys huomioidaan sote-uudistuksen valmistelussa.

Sote-uudistuksen valmistelussa intensiivisempi valmistelu kohdentuu hallinnolliseen valmisteluun, jolla varmistetaan soten järjestämistä vastuiden siirto kunnista ja kuntayhtymistä hyvinvointialueelle. Palvelutuotannon sisältöjen kehittämistä jatketaan Varsinais-Suomen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämissuunnitelman viitekehyksessä kuitenkin siten, että valmistelussa huomioidaan aikaisemmasta poiketen tavoite siirtää sote yhdelle alueelliselle toimijalle. Järjestämissuunnitelman teematyöryhmien tulee tältä osin tehdä tarkennuksia omaan valmisteluunsa.

Väliaikaisen valmistelutoimielimen tehtävät

Väliaikainen valmistelutoimielin vastaa hyvinvointialueen toiminnan ja hallinnon käynnistämisen valmistelusta siihen saakka, kunnes aluevaltuusto on valittu ja aluevaltuuston asettama aluehallitus on aloittanut toimintansa. Väliaikaisen valmistelutoimielimen jäsenet on valittava osapuolten viranhaltijoista, joilla on hyvä asiantuntemus toimialansa toiminnasta ja taloudesta. Väliaikaisen valmistelutoimielimen kokoonpanossa on huomioitava tasa-arvolain vaatimukset.

Väliaikaisen valmistelutoimielimen lain mukaisiin tehtäviin ja vastuisiin kuuluu mm.

1. selvittää hyvinvointialueille siirtyvä henkilöstö ja valmistella aluevaltuustolle ehdotukset henkilöstön siirtosuunnitelmaksi ja -sopimuksiksi;
2. osallistua hyvinvointialueelle siirtyvän irtaimen ja kiinteän omaisuuden selvittämiseen;

3. osallistua hyvinvointialueelle siirtyvien sopimusten ja näitä koskevien oikeuksien ja velvollisuuksien selvittämiseen;
4. osallistua hyvinvointialueelle siirtyvien hallinto- ja palvelutehtävien hoitamista tukevien tieto- ja viestintäteknisten järjestelmien ja ratkaisujen selvittämiseen;
5. valmistella hyvinvointialueen toiminnan ja hallinnon järjestämistä sekä tilintarkastajan valintaa;
6. päättää hyvinvointialueen vuosien 2021 ja 2022 talousarviosta;
7. osallistua ensimmäisten aluevaalien järjestämiseen;
8. valmistella muut hyvinvointialueen toiminnan ja hallinnon käynnistämiseen välittömästi liittyvät asiat.

Valmistelutoimielimen toimivalta on rajoitettu siten, että se voi:

1. ottaa henkilöitä vain määräaikaiseen virka- tai työsopimussuhteeseen hyvinvointialueeseen siten, että määräaika päättyy viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2023;
2. tehdä hyvinvointialuetta sitovia sopimuksia vain määräaikaisesti voimassa oleviksi siten, että määräaika päättyy viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2023.

Sote-uudistuksen valmistelun organisaatio Varsinais-Suomessa

Sote-uudistuksen valmisteluun perustetaan muutosorganisaatio. Muutosorganisaatio perustetaan sairaanhoitopiiriin ennen kuin lainsäädäntö on hyväksytty. Sote-uudistuksen lainsäädännön hyväksymisen jälkeen muutosorganisaatio siirtyy väliaikaisen valmistelutoimielimen alaisuuteen.

Muutosorganisaation palkataan työntekijöitä pääsääntöisesti nykyisistä sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisvastuussa olevista organisaatioista, mutta myös ulkoiset rekrytoinnit tai asiantuntijapalvelujen hankinta on mahdollista kulloistenkin tarpeiden mukaisesti. Muutosorganisaatiossa toteutetaan konkreettinen sote-uudistuksen edellyttämä työ. Henkilöstövalinnat muutosorganisaation toteutetaan erillisestä valmistelusta.

Sote-uudistuksen toimeenpanon resursoinnissa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan vuonna 2021 kahta valtionavustushanketta: 1. rakennerahoitus –hanke ja 2. tulevaisuuden sote-keskus –hanke. Mikäli valmisteluun tarvitaan vuodelle 2021 erillistä rahoitusta kunnista, valmistellaan se päätöksentekoon erillisestä valmistelusta.

Sote-uudistuksen valmistelun käynnistyy kuntien ja sote-kuntayhtymien päätöksellä. Päätöksenteko esitetään toteutettavaksi kesäkuun aikana. Päätöksenteon rinnalla valmistellaan organisoitumista seuraavasti:

- Poliittiset piirijärjestöt nimeävät poliittisen seurantaryhmän jäsenet

- Väliaikaisen valmistelutoimielimen jäsenten esitykset pyydetään valmisteluun osallistuvista organisaatioista. Seutukunnat esittävät erikseen omat jäsenensä. Neuvottelujen jälkeen todetaan VATE:n kokoonpano. VATE:n asettamispäätös tehdään sote-uudistuksen lainsäädännön hyväksymisen jälkeen.

VATE:n kokoonpano:

8 jäsentä (kunnat), josta

- 2 jäsentä Turku
 - 2 jäsentä Turun seudun muut kunnat
 - 4 jäsentä muut seutukunnat 1/seutukunta
- 3 jäsentä VSSHP
1 jäsen erityishuoltopiiri
1 jäsen pelastustoimi

- Muutosorganisaation rekrytoinnit käynnistetään mahdollisimman pian päätöksenteon jälkeen väliaikaisen valmistelutoimielimen mandaatilla
- Muut organisoitumiseen perustettavat ryhmät kootaan väliaikaisen valmistelutoimielimen mandaatilla

Liitteet

6 Varsinais-Suomen sote-valmistelun organisointi

Päätösehdotus

Kaupunginjohtaja Eero Vainio

Kaupunginhallitus

1. päättää, että Raision kaupunki osallistuu Varsinais-Suomen sote-uudistuksen valmisteluun esittelytekstissä kuvatuin periaattein ja liitteessä esitetyllä organisoitumismallilla.
2. valtuuttaa kaupunginjohtajan käymään neuvotteluja ja sopimaan väliaikaisen toimielimen kokoonpanosta. Turun seudun läntisten kuntien kuntajohdajien käymien neuvottelujen perusteella väliaikaiseen valmistelutoimielimeen jäseneksi ehdolla alueelta on sosiaali- ja terveysjohtaja Juha Sandberg tai Mynämäen kunnanjohtaja Seija Österberg.

Päätös

Kaupunginhallitus hyväksyi ehdotuksen yksimielisesti.

